

Vsled tega nasprotovanja med vlado in kmetskimi poslanci se je začela v javnosti povdarjati kmetska struja med avstrijskimi poslanci. In dobro je, da je javnost svojo pozornost obrnila na kmetske poslance in njihove zahteve. To lahko dobri stvari samo koristi. Kmetski poslanci se bodo bolj skrbno držali svojega stališča in kmetske zahteve se bodo prej uslišale.

Skrajni čas je, da sploh avstrijski kmetski poslanci delajo na Dunaju bolj kmetsko politiko. Za druge stanove, njihove potrebe in njihovo izobrazbo, daje država neštete milijone, za kmeta le par milijonov. Ni se potem takem čuditi, da prehaja naša država iz odlično kmetske države v industrijsko državo. Število kmetskega ljudstva pada in, če še je dosedaj znašalo 60 procentov vsega prebivalstva, bo se kmalu število procentov na račun kmetskega ljudstva zmanjšalo.

Slovenski kmetski poslanci naj vedno skrbijo, da kmetske zahteve ne pridejo z dnevnega reda, ampak da se jim posvečuje vedno več skrbi in pozornosti.

Občni zbor politič. društva v Jarenini.

V nedeljo, dne 9. marca se je zbralo lepo število zavednih kmetov na obnem zboru katol. sloven. političnega in gospodarskega društva v Jarenini. Predsednik Gomilšek otvoril zbor in poročal o delovanju društva v pretečenem III. društvenem letu. Društvo je priredilo tri politične shode v III. društvenem letu in sicer v Jarenini, pri Sv. Jakobu in pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Krepko je sodelovalo pri prvotnih volitvah za državni zbor, tako, da so bili v župnijah jareninski in šentiljski izvoljeni skoro sami narodni možje. Pritožilo se je zoper krivično ljudsko štetje; vložilo je prošnjo za slov. vseučilišče in za hitrejšo regulacijo Pesnice na poslansko zbornico; povzročilo je tudi, da je šla lani meseca oktobra posebna slovenska deputacija na Dunaj radi regulacije Pesnice. Društvo je imelo v tretjem letu svojega obstanka okoli 160 udov. Dohodkov je imelo 137 K 80 vin., stroškov pa 130 K 79 v. Poročilo o delovanju se je vsprejelo z odobravanjem zborovalcev. Na to je bil soglasno izvoljen novi odbor.

Kot prvi govornik poročal poslanec G. Robič o svojem delovanju.

Najprej označi postopanje Kőrberjevo; grof Taffe se je naslanjal na slovanske stranke, dr. Kőrber pa išče opore le pri nemških

strankah. Dosegel pa vendar je, da državni zbor zopet dela. Poslanec posebno povdarja, da ima mirno vest, da je delal za narod z vsemi močmi. Omenja svoje postopanje glede imenovanja sodnih uradnikov. Kőrber je lepo govoril o uradnikih, kako se naj ravna, žal, da mnogi med nami postopajo čisto nasprotno. Slovencev terjatev ostane vedno ista: dajte nam slovensčine zmožnih uradnikov.

Važno je sledeče za naše vinogradnike: Po postavi z dne 28. marca 1892 se je dalo brezobrestno posojilo na 10 let, in v desetih letih bi se potem moralo vrniti. Nova postava pa dovoljuje brezobrestno posojilo na 10 let, ki pa se po preteku teh 10 let vrne še le v 20 letih, kar je gotovo jako ugodno za vinogradnike, ki jim je trtna uš ugonobila gorice, pa jih hočejo obnoviti z ameriškim nasadom. Prej je država dala toliko kot dežela, sedaj pa da lahko država tudi več nego dežela. Škoda le, da se vse premalo vinogradnikov oglašja za posojilo pod tako ugodnimi pogoji!

V najvažnejšem celiskem vprašanju je poslanec brezobzirno odkril nevarnost Stürgkovega predloga. V tem vprašanju ni nobenega pogajanja. Če ne bi vlada zadostno varovala celjskih nemško-slovenskih razredov, pa si bodo slovenski poslanci vedeli pomagati — z obstrukcijo! Zborovalci so viharo pritrdili tej izjavi poslančevi. Med vsesplošnim odobravanjem se je izrekla poslancu Robiču iskrena zahvala in popolno zaupanje za njegovo požrtvovalno delovanje. Gromoviti »živijo«-klici poslancu Robiču so odmevali iz srede kmečkih zborovalcev, jasen dokaz, da hodi pravo pot in dela v korist svojim volilecem. Na razna vprašanja je dal poslanec povsem zadovoljne odgovore.

Kot drugi govornik je kaplan Gomilšek priporočal zbranim kmetom, da naj v bodoče razodevajo več smisla za gospodarski napredek, naj se poslužujejo vedno svojih političnih pravic ter naj skrbijo, da bodo vsi do zadnjega navdušeni Slovenci.

Nato so bile soglasno vsprejete predložene resolucije. Predsednik zaključil zbor in zborovalci so se razšli popolnoma zadovoljni in veseli tega lepega zbora.

Politični ogled.

Državni zbor gre dne 22. marca na počitnice, ki bodo trajale do 9. aprila.

Občinske volitve na Dunaju. Dne 17. marca je volil na Dunaju tretji razred 46 odbornikov za občinski zastop. Izvoljeni

so sami krščanski socijanci, proti liberalcem, vsenemcem in socijalnim demokratom.

Poljedelski delavci na Italijanskem in sicer v Gornji Italiji so ostavili delo. V Vercelli je 6000 delavcev ostavilo vsako delo. Stavka se obrača proti grajščakom, ki kruto in neusmiljeno ravna s svojimi delavci-nekdanjimi kmeti. V Italiji je namreč že zelo izginil kmetski stan z majhnimi in srednjevelikimi posestvi, vse pa so pokupili veliki posestniki, grajščaki in plemiči. Nekdanji kmetje pa so postali pri plemičih najemniki in delavci. In ti se sedaj upirajo svojim zatiralcem! Veleposestniki pa pravijo, da ne potrebujejo poljedelskih delavcev, ker bodo polja opustili in imeli samo travnike in pašnike. Bo že moralo drugače biti, ker ljudstvo mora živeti!

Volilna preosnova v Švediji. Švedska vlada je predložila državnemu zboru načrt zakona, s katerim se preminja dosedanja volilni zakon. Po novem načrtu sme vsak moški, ki je dopolnil 25. leto in ima volilno pravico v občini, voliti tudi v državni zastop. Izvzeti so le oni, ki zadnja dva leta niso plačali občinskega ali državnega davka, potem pa vojaki, dokler niso zadostili vojaški dolžnosti. Oženjeni in pa oni, ki so dopolnili 40. leto, imajo dva glasova. Volilna pravica se bo na ta način znatno razširila.

Na Irskem so se začeli nemiri. Od Angležev teptani irski narod misli, da je sedaj najugodnejši čas za upor, ker delajo Buri v Južni Afriki toliko preglavic Angležem. Angleški listi zahtevajo, da se ukrene za Irsko izjemno stanje.

Vojna v Južni Afriki. V svoji zadnji številki smo na kratko poročali o novi velikanski zmagi Burov proti Angležem. Danes podajamo obširneje poročilo o tej veliki bitki. Ta bitka se je vršila na sledeči način. Četrtek, 6. t. m. se je podal angleški poveljnik general lord Methuen z 800 konjeniki, 300 pešci in 5 topovi iz Vryburga v Lichtenburg in se je nameraval naslednji dan združiti s četo 1300 mož pri Revifonteinu. Med Tevibothom in Palmith-Knilom pa zadene nanj zasledujoči ga burski general Delarey s svojimi oddelki Burov in sicer od treh strani naenkrat. Napad se je izvršil na ta način, da so se Buri z vso silo zagnali na konjih v hrbet Methuenove čete ter proizročili v njej strašno zmešnjavo. Angleške mule so se splašile in bežale na vse strani. V tej zmešnjavi so bili Angleži tako zavirani na vsakem gibanju, da se niso mogli prav nič braniti. Pri tem pa so neusmiljeno pokale burske puške in v dveh urah je ležalo

Zvonovi so zaklenkali in Anica je preplašeno skočila po koncu, obrisala solze, pobrala knjigo in s klicem: »Moj Bog, kako sem se zamudila!« odhitela brzih korakov v cerkev. Tukaj je pokleknila in goreče molila za tep-tani narod slovenski, za brata, da bi ga Bog zopet spravil na pravo pot.

Jurij pa in njegov tovariš Anton se nista zmenila za glas zvonov, ne za cerkev in službo božjo, temveč izustila nekaj nespodobnih besed čez duhovnike in zavila v krčmo.

* * *

Služba božja je končala. Ljudstvo se razhaja in tudi Anica se podviza, da pride poprej domov. Naproti ji pride mladenič visoke vitke postave, prijaznega obnašanja in jo pozdravi:

«Dober dan, Anica!»

Deklica ga začudeno pogleda: «Tako pozdravljaš, Josip? Ali si že pozabil, kaj smo sklenili?»

«Ne zameri, Anica», tolaži jo Josip, «hotel sem te le skušati, ali si ostala zvesta našemu pozdravu: »Bog in domovina!«

«Ti-i porednež, le čakaj!» mu zažuga s prstekom; «včeraj sem videla, da si čital »Štajerca«, ali ne veš, da mi dekleta ne govorimo s takim, ki čita ta list. Ta sklep hočem tudi izpolnjevati.» In hotela je oditi

mimo njega, pa on ji je smehljaše zastavil pot:

«Nikar se ne šali, Anica. Kako pobalinsko napada sedaj naše duhovnike, naše mladeniške zveze. — Veš, Anica! Jaz čitam ta list le zato, da mu znam potem odbiti njegove nesramne napade ter ga tako pred ljudmi razkrinkati. Sicer pa ne svetujem nikomur, da bi ga čitali, razun onim, ki znajo tudi brati med vrstami!»

«Kako čudno govoriš, Josip; — kaj pomeni to, med vrstami brati?»

Josip se dobrovoljno nasmeje in reče: «To so tisti, ki čitajo laž in obrekovanje, kakoršno se nahaja v »Štajercu« in znajo potem iz tega posneti resnico ter sprevideti podlost njegove pisave. — Čakaj, Anica, kaj pa je s tvojim bratom? poprej sem ga videl, da je z onim Čukom odšel v gostilno. Škoda fanta, da je zašel tako daleč, on bi lahko slovenskemu narodu mnogo koristil.»

Anica je globoko vzdihnila in si otrla solzo. «Molčiva o tem, Josip; kolikor sem si že prizadevala, da bi se spreobrnil, pa vse moje prošnje so bile zaman. — In v krčmo je šel, praviš?»

«Da, — pa dovolj o tem, moral bom domov; pridite po večernici v čitalnico; imamo zborovanje, pa naj vas pride v obilnem številu. — Pa brata pripelji seboj, veš!»

«Bom, ako bo hotel iti!»

«Bog in domovina!»

«Bog in domovina!», zadonelo je iz dekliskega grla — in odhitela je. Josip pa je postal, pogledal za njo, vzdihnil in z glavo zmajal.

«Škoda Jurija, da se nam je izneveril!» Popravil si je slovenski ovratik in s ponosnimi koraki odšel na nasprotno stran, da še ukrene potrebno za popoldanšnjo zborovanje.

* * *

«Jurij, po večernici je v čitalnici zborovanje; ali prideš?»

«Danes ne utegnem», je kratko odvrnil.

«Vsakokrat si bil navzoč, menda vendar ne boš sedaj tako ošaben, da ne bi šel; tudi Josip, s katerim sta si vendar prijatelja, me je prosil naj te povabim.»

«Ako sem ti že rekel, da ne utegnem, pa mir besedi!»

Anica je stopila pred njega povzdignila roke in ga mlo prosila:

«Jurij, ako količkaj ljubiš svojo sestro in domovino, pojdi; in če drugače nočeš, pojdi vsaj radi mene.»

Jurij je storil par korakov po sobi ter rekel zamolklo: «No pa pridem!» Vzel je klobuk in odšel.

nad 1200 Angležev. Ranjen je bil v stegno tudi general Methuen, ki je sedel v svoji kočiji, katero so vlekli volji, ranjenega so potem Buri ujeli. Ušlo je le malo številce konjenikov, ki so bežali v Maritzburg in tam sporočili o strašnem dogodku. Tudi drugega poveljnika majorja Parisa so Buri ujeli, a ga pozneje zopet osvobodili pod pogoji. Poleg zmage nad Angleži so Buri tudi zaplenili veliko vozov živil, večino vprežne živine in vse topove. — Zanimiv je bil v tej bitki ta-le slučaj. Buri, ki zaplenijo vsaki hip polne vozove angleške uniforme, so se oblekli vsi v takozvano angleško prstenobarvno Khaki-uniformo. Vsed tega jih angleški vojaki niso spoznali in se je pripetilo, da so Angleži streljali sami na svoje tovariše, meneči, da so Buri in so tako se olajševali poslednjim zmago. — V Londonu je ta novi poraz angleške vojske napravil mučen utis. V dan 8. t. m. ko je došlo brzojavno poročilo iz Afrike, se je zbiralo pred uredništvom listov na stotine oseb. Mej ljudstvom pa je zavladala velika nevolja nad vladnimi krogi, ker so isti slepili javnost, da je vojna že končana. Razni listi se čudijo, kako so mogli Buri izvojevati tako zmago in sodijo, da to ni bil le nesrečen slučaj, marveč da je bil posledica nezmožnosti angleške vojske. Najnovejša poročila javljajo, da je lord Methuen v nevarnem položaju. Ker ni bilo nobenega zdravnika koj pri rokah, se je rana shujšala in mu bodo morali odrezati nogo. Lady Methuen, njegova soproga, ki je bila na potu v Madejro, se je vrnila v Južno Afriko k svojemu soprog. A težko, da ga dobi še pri življenju. Buri so sicer sporočili Kitchenerju, da vrnejo Methuena le tedaj, ako jim on vrne Kruitzingerja, oziroma, da ga ne spuste prej da neha vojna. Čuje se pa, da so ga že vrnili in s tem spravili Angleže v veliko zadrego zaradi Kruitzingerja. O Methuenu pišejo, da je bil za Kitchenerjem najzmožnejši angleški poveljnik, angleško časopisje pa se strinja v tem, da je ustrelil velikega kozla, ko se je dal zalotiti od Burov. Poslednjim je zrastle sedaj še bolj pogum in pričakovati je, da izvojujejo v kratkem še več zmag nad Angleži.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor. (Šolske stvari.) Človek bi si mislil, da bi tukaj v sredini Slovenskih goric taki ljudje, ki mislijo, da je bolj nobel biti Nemec, vsaj mir imeli, ne pa vedno svojega nosa vtikali v zadeve,

Anica je nekoliko dvomila nad njegovo obljubo, češ: ali pride ali ne; ko pa ga je zagledala v čitalnico vstopivšega, zaiskrilo se ji je od veselja oko. Jurij je pa prišel iz namena, da bi seznanil ljudi s »Štajercem« in da bi pridobil naročnikov. Toda, krasno ubrano petje, pevcev in pevk, navdušeni govori in živjoklici, vplivali so nanj tako, da je postal ves zamisljen. Vsiljevala se mu je misel, da je »Štajerc« hudoben nemčurček, in on, da rajši pohaja z razuzdanim Antonom, sovražnikom slovenskega jezika, duhovnikov in mladeničev. Sklenil je storiti temu konec in povrtni se zopet v naročje matere Slave. Na predlog Josipa, da naj se osnuje dekliska zveza, je vse enoglasno privolilo in njega sestrico, Anico, postavilo za voditeljico; Juriju se je zbudil nenavaden ponos in vzradoščen je vzdignil glavo. Josip pa je šel ravno mimo njega ter mu molče in krepko stisnil roko, in Jurij ga je prosil za besedo. Ko so odpeli: »Slovenka sem!« naznanil je Josip, da hoče Jurij govoriti; grobna tihota je nastala. Jurij je govoril navdušeno in jedernato, besede so se zlivale v slavospev do predrage domovine slovenske in obraz mu je žarel od notranjega veselja in navdušenja. »Vse za vero, dom, cesarja«, vskliknil je krepko, prosil odpusčenja, da je tako dolgo taval v mračnosti ter pozabljal na Boga in

katere se tičejo Slovencev. — Pa temu ni tako in je potrebno, da malo povemo, kako so nekateri »purgarji« delavni proti Slovincem. — Poslušajte! V trgu je po smrti učitelja Kosa prazno mesto učitelja in se je oglasilo 6 prošnikov. Ker so pa ti prošniki za učiteljsko mesto bili vsi — Bog jim ta greh odpusti — Slovenci, so nadučitelj Mohor, trgovec Papst in notar Toplak kot udje krajnega šolskega sveta hoteli, da bi se mesto še enkrat razpisalo in se čakalo tako dolgo, da bi se oglasil kak nemški učitelj. — Ti možaki menda mislijo, da je trg za slovenskega učitelja prelep kraj, da so za slovenske učitelje drugi kotovi dovolj dobri. — Seveda se okrajni šolski svet, v katerem ne sedijo možje, ki bi imeli slamo pod klobukom ampak ki pravico ljubijo, ni oziral na brumne a protipostavne želje naših treh purgarjev, ampak je deželnemu šolskemu svetu predlagal, da se naj izmed prošnikov imenuje učitelj za Št. Lenart.

Vsakor bi si mislil, da bodo naši »purgarji« zdaj mirovali, ko so prvokrat brez posebnih stroškov tako imenitno pogoreli. — Pa Papst, Mohor in Toplak so drugo iztuhtali: Poklicali so si novoizvoljenega župana Sedmineka in vsi štirje so se z nagbrnčenimi čeli podali v Gradec, da bi tam delali proti slovenskim učiteljem, ki so za trg prosili. — Če so naše »purgarje« v Gradcu uslišali ali če so jih odvrnili, o tem ni nič slišati.

Vsak človek bo nam pritrdil, da je tako ravnanje nelepo; nadejamo se, da bodo se naši odločilni možje brigali za stvar, da ne bo obveljalo vse, kar se v kaki posilinemški glavi izcimi.

Mohorja, Papsta, Toplaka in Sedmineka pa vprašamo, zakaj vtikajo svoje nosove v slovenske šole, v katerih niti nimajo otrok. — Vsi štirje so privandrali sem k Sv. Lenartu, kjer jim groši slovenskih kmetov dobro dišijo; slovenskemu učitelju pa nikar ne pripustijo, da bi si služil tukaj na slovenskih tleh svoj kruh. — To ni lepo.

Mi Slovenci si bomo že zapomnili tako obnašanje; če nočejo Slovencev upoštevati, naj grejo na Nemško. — Kdor hoče med Slovenci živeti in se od njih rediti, jih mora spoštovati!

Državni zbor.

Dunaj, 20. marca 1902.

Deželno brambovsko ministrstvo.

O tej točki je bila obravnava končana že pretekli teden. Danes naznanjamo, da vsa potrebsčina znaša 60,828.851 kron. Deželno

brambovstvo samo stane 41,538.373 kron; orožniki 17,303.727 kron. Ti stroški se množijo grozovito. Leta 1892 je stala vsa potrebsčina za deželno brambovstvo 37 milijonov kron, a danes že blizu 70 milijonov. Pri tej priliki so se sprejele zopet razne želje n. pr. naj vlada revnim vojakom, ki morajo k orožnim vajam, povrne popotne stroške; naj vojna uprava vse potrebsčine za vojake naročuje naravnost pri kmetih in obrtnikih; naj predloži natančno poročilo o uporabi vojaških taks; da se te takse za nižje ljudstvo odpravijo, za bogataše pa zvišajo. Leta 1900 so vojaške takse znašale 2,297.226 kron; obresti od nabranega zaklada 2,024.212 kron; skupaj toraj 4,321.438 kron.

Mej častnike, moštvo, vojaške vdove in sirote se je razdelilo 2,225.897 kron. Premoženje tega zaklada je znašalo koncem l. 1900 49,991.890 kron.

Posojilo dunajskega mesta.

Dunajsko mesto potrebuje veliko denarjev. Sklenilo je mestno starešinstvo, da vzame na posodo 285 milijonov kron. Zavoljo potrebnih pristojbinskih olajšav je bilo treba posebne državne postave in tako je prišla ta stvar pred državni zbor, ki je te olajšave tudi dovolil. Pri tej priliki smo pa slišali zopet stare psovke, katere so metali krščanski socijalisti na socijalne demokrate, a ti zopet na prve. Kričati in psovati znajo eni, kakor drugi. Kam pa se bo potrošilo toliko denarja? Mesto hoče napraviti nove mestne železnice, nov vodovod iz štajerskih planin, električno razsvetljavo in druge reči.

Začasni proračun.

Ministrstvo se je zopet vkanilo. Najprej je upalo, da se še l. 1901 konča obravnava o letnem proračunu za 1902. Ko je videlo, da je to nemogoče, je zahtevalo od zbornice, naj se dovoli proračun za prvo četrtletje (januar, februar in marc 1902). A tudi ta proračun se ni obnesel. Najbrž bo trajala proračunska obravnava do srede meseca majnika. Radi tega je vlada pretečeni teden vložila začasni proračun za april in majnik tekočega leta. V torek 18. marca — se je o tem obravnavalo. Pri tej priložnosti je hudo napadal vodja pruske stranke Schönerer druge nemške stranke ter njim očital, da one ne marajo vpeljati nemščine kot državni jezik. Končal je pa svoj pruski govor z živjoklici na nemško državo in tamošnjo vladarsko hišo Hohenzollern. Razne nemške stranke so se zagovarjale rekoč: »Vsaj hočemo tudi mi nemščino kot državni jezik. Toda grozdje

društvom. Velikanski napredek sta povzročili, ker narod se je začel vzbujati iz svojega spanja, izprevidel je, kam jih vodi »Štajerc« in po vrsti so se mu odpovedali. Nekaj časa je ta nemčurček godrnjal nad te »neumne« kmete, da ga nemarajo več, dokler ni nekega lepega dne počil glas, ki je letel kakor brzojav od sela do sela:

»Štajerc«, ta kramarski nemčursko-liberalni list, je radi pomanjkanja naročnikov že prenehal. Oni dan ga je konjederec na smetišči zakopal.

Mladeniška in dekliska zveza pa je krasno procvitala, ter tako izborna delovala na polju slovenskega naroda, da so jo stavili v izgled. In res; mladina se je kmalu vzdignila in navduševala za narod in se ravnala po geslu: »Biti slovenske krvi, biti Slovencu ponos!«

Smešničar.

Zakaj ni plašljiv. Vrbani: »Kako vam je všeč moj konj, ki sem ga kupil v petek na sejmu?« Tomaž: »Inače je lepa žival, le nekoliko plašljiv in boječ se mi zdi.« Vrbani: »To pa že ni res. Moj konj ni boječ ne plašljiv. Saj vendar sedaj že tretjo noč sam v hlevu spi, pa se nikogar ne boji.«

Minilo je dve leti, odkar se je ustanovila mladeniška in dekliska zveza z bralnim